

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jus Canonicum Ad Libros V. Decretalium Gregorii IX.

Huth, Adam

Augustæ Vindelicorum, 1732

18. Qui matrimonium accusare possunt vel contra illud testificari

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63433](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63433)

vel à Prædecessoribus suis latum abrogandi vel ei derogandi. Competit tamen etiam ex hodierna observantia Legitimitas per Rescriptum Electoribus, Principibus, statibus Imperii; it. ex privilegio à Principe sibi concessio Comitibus Palatinis & Sedis Apostolicæ Legatis; qui si limites privilegii sui excedant, ab ipsis acta nullius sunt momenti. *c. 22. de Rescript.*

TITULUS XVIII.

Qui matrimonium accusare possunt vel contra illud testificari.

Q. 1. *Quis sit iudex competens in causa matrimoniali?* *Resp.* 1. in genere. Solus Iudex Ecclesiasticus. *c. 3. de ord. cogn. c. 4. & 5. qui fil. sint legit. Trid. sess. 24. can. 12. de Sacram. matr.* Ratio; quia matrimonium est unum è 7. Sacramentis, adeoque res spiritualis. Etiam si quæstio incidat tantum de valore matrimonii, casu hoc iudex sæcularis in causa principali supersedebit, illamque de valore matrimonii quæstionem ad Iudicem Ecclesiasticum debet remittere. *Engel h. n. 1.*

Resp. 2. In specie. Iudex in causis matrimonialibus *jure ordinario* competens Episcopus est, non inferior. *c. 12. de excess. Prat. Trid. sess. 24. cap. 20. v. adhac de reform.* Nomine Episcopi autem veniunt non Prælati tantum Ordinis Epi-

scopalis, sed quicumque alii, jurisdictionem
Episcopalem habentes.

Q. 2. *Qua causa hic nomine matrimoniali
veniant? Resp.* Non tantum matrimonium, sed
illi connexa. *Clement. 2. de jud.* ut sunt
salia, conjugum & sponforum jura, benedi-
nuptialis, legitimitas prolium, impedimen-
dispensationes &c. si quaestio *juris* & non
facti moveatur. Ad forum contra saecularia
Etant, nec veniunt nomine causarum matrimo-
nialium causa dotis & donationis propter
successio, alimentatio, & similes, quia
re sunt temporales. Si tamen hujusmodi
fio incidat in causam matrimonialem
a Judice Ecclesiastico agitatam, ipse hic
porali illa causa incidente cognoscat &
riabit. *cap. 1. qui fil. sint legit. c. 3. 6. 7.*
nat. inter vir. & uxor. & ratio est; quia
Ecclesiasticus ex se non est incapax cogno-
scere causas temporales, uti Laicus incapax est
spiritualium.

Q. 3. *Quibus conjugum & conjugiorum
satio competat? Resp.* 1. Si agitur ad impedi-
matrimonium *nondum initum* ob impedi-
tum v. g. inter sponfos intercedens, non
tantum, sed & debent denunciare omnes
tiam impedimenti habent. *Vide tit. 3. § 1.*
4. & c. 5. X. h. t.

Resp. 2. Si agitur de matrimonio jam
tracto *quoad thorum* duntaxat dissolvendo
accusandum admittitur solus innocens.

quia illius solius interest, ejusque favore principaliter jus separandi se à conjugē nocente est introductum *arg. c. 5. de procurat. cap. 4. de adult. & stupr.* Dum verò accusatio non fieret ad divortium, sed ad pœnam v. g. de adulterio, dum illud publicum est, sumendam, institui à quolibet posset, modò mas sit & 25. annis major. *L. 43. §. 10. ff. de ritu nupt.*

Resp. 3. Si agitur ad dissolvendum matrimonium jam contractum *quoad vinculum* ob impedimentum dirimens, non omnes promiscuè, sed certi tantùm pro qualitate impedimenti admittuntur: sic in impedimento *impotentia*, & in impedimento *erroris, metùs, aut defectùs consensùs* soli admittuntur conjuges; quia horum solorum interest matrimonium dissolvi: in impedimento *consanguinitatis, affinitatis, honestatis publicæ* primò omnium admittuntur parentes, dein fratres & sorores; tum alii consanguinei; & his deficientibus extranei viciniore, utpote quibus genealogia & propinquitas conjugum magis est nota. *c. 1. & 3. caus. 35. q. 6. c. 3. h. t.* Demum si impedimentum est aliud, v. g. defectus Parochi, Professio religiosa, non conjuges tantùm & consanguinei, sed alii etiam testes veraces admittuntur. *arg. c. 1. de his, quæ vi.*

Q. 4. Quinam in specie repellantur ab accusatione matrimonii & consequenter à testificatione vel contra vel pro eo? Resp. I. Qui turpis quæstus causâ accusant. *c. fin. h. t.* secundò repelluntur, qui cùm proclamationes fierent, impedimentum

non manifestarunt, quia præsuntur ob
 manifestationem calumniosè accusare. *c. 3. de
 potest tamen ista præsumptio elidi per jurame-
 tum ostendendo, quòd vel ex causa absentia
 firmitatis &c. ignoraverint, vel ipsius impedimen-
 ti notitiam prius acceperint. 3. Repelluntur
 quæ matrimonium ab initio quidem metu
 coacta contraxit, postea tamen carnalem con-
 lam admisit. *c. 4. h. t.* 4. Qui id accusat
 rium per literas, non personaliter præsentes
 alia ad vincula suffragentur. *c. 2. h. t.**

*Q. 5. Quinam testes admittantur in causa ma-
 trimonialis? Resp.* Illi præ reliquis, qui non
 impedimenti meliorem habent, & non de
 spectæ fidei. *c. 47. de test. & attest.* etiam
 fratres & consanguinei. *c. 3. h. t.* etiam pro
 trimonio sustinendo contra accusantem illud
 appareat, arbitrio iudicis, ex circumstantiis
 spectum esse illorum testimonium.

Q. 6. Quid præterea hic observandum? Resp.
 Quando quis possit propriâ autoritate dire-
 à conjuge, dicitur *tit. seq. §. 2. q. 6.* 2. *de
 aliàs confessio sit optima probatio, si tamen
 jugati ultrò faterentur impedimentum v. g. de
 sanguinitatis, impotentia, criminis, non
 propterea sunt separandi ob periculum cellu-
 nis. *c. 5. de eo, qui cognovit.* 3. Causa matri-
 nialis est inter maximè arduas; itaque si
 de matrimonio *jam contracto* dissolvendo,
 runt probationes plenæ & integræ; cum
 impleta tantùm sufficiat ad matrimonium*

dum contractum impediendum. *c. 12. de sponsal. c. 2. de consang. & affin.* 4. Causæ matrimoniales tractandæ sunt *summariter*, & quantum fieri potest, brevissimè, ne litigantes ob longiorem moram periculo incontinentiæ exponantur. *Clem. 2. de jud. de V. S.* 5. Sententia lata in causa matrimoniali non transit in rem judicatam, etsi ab ea non sit appellatum, *cap. 7. & ibi gloss. de sent. & re jud.* 6. Accusatio matrimonii post lapsum etiam 30. & 40. annorum institui potest; quia matrimonium ab initio invalidum tractu temporis non convalescit, nec impedimentum tollitur. 7. Transactio super impedimento Canonico non est permessa, nec juramentum voluntarium, nec compromissum, *cap. fin. de Transact.*

TITULUS XIX.

De Divortiis.

Q *Divortium quid & quotuplex? Resp.* Divortium, quod est viri ab uxore & hujus à viro separatio legitima, est duplex, scil. prout vel importat dissolutionem matrimonii *quoad thorum & habitationem*, vel prout importat dissolutionem matrimonii *quoad ipsum vinculum*. Porro separatio, quæ perpetua non est, divortium propriè non appellatur.

¶

§. I.